

PROJECT #PAKZOOI

Deksel of dop?
Statiegeld erop!

EEN RAPPORT VAN DIRK GROOT EN MERIJN TINGA

SAMENVATTING

Deksel of dop? Statiegeld erop!

SAMENVATTING

- Na de invoering van statiegeld op plastic flesjes groeit het aantal drankkartons in het zwerfafval, waar er daarvoor een daling te zien was.
- De toename wordt veroorzaakt door een verdubbeling van het aantal middelgrote en grote drankkartons. Het aantal kleine pakjes neemt nog steeds af.
- Grote drankkartons worden al jaren gevonden in het zwerfafval, terwijl er zelden grote flessen worden gevonden – deze zijn immers statiegeldplichtig.
- Bij de middelgrote drankkartons is het aandeel limonade en water gestegen van 7 naar 49 procent. Voor de invoering van statiegeld werden middelgrote drankkartons bijna uitsluitend gebruikt voor zuivelranken. Nu worden ze steeds vaker toegepast voor water en limonades. In veel gevallen vervangen deze pakken dranken die voorheen in plastic flesjes zaten.
- In de top tien van meest gevonden middelgrote drankkartons staan vier merken die tot twee jaar geleden nog in plastic flesjes zaten: Bar-le-duc, Goudappeltje, Maaza en Earth Water. De overige merken in de top tien zijn zuivelmerken die al langer bestonden.
- De toename van middelgrote drankkartons in het zwerfafval wordt grotendeels veroorzaakt door drie bedrijven die overstapten van plastic flesjes naar drankkartons: Standard investment (oa Maaza, Goudappeltje), United Soft Drink (Bar-le-duc) en Earth Concepts (Earth Water).
- Statiegeldplicht op plastic flesjes is ingevoerd om zwerfafval te verminderen en de inzameling en het recyclingpercentage te verhogen. Statiegeld is een belangrijk instrument in gedragsverandering.

CONCLUSIES

- De overstap van drankenproducenten naar middelgrote drankkartons ondermijnt de doelstellingen van statiegeld én het vertrouwen in het systeem. Bij uitstek to-go-artikelen hebben een hoge zwerfafvalkans en worden slecht ingezameld omdat ze vooral in openbare prullenbakken terecht komen waarvan de inhoud meestal wordt verbrand.
- De huidige wetgeving is ontoereikend om de overstap van statiegeld-loze drankverpakkingen te voorkomen en ook toekomstige vormen en materialen aan drankverpakkingen zullen buiten de statiegeldplicht vallen. (Als voorbeeld van nieuwe verpakkingen valt te denken aan Bubble Tea bekers en Ice Coffee bekers.)

AANBEVELINGEN

- Voer statiegeld in op drankkartons om zwerfafval tegen te gaan en hoogwaardige recycling te stimuleren.
- Pas de statiegeldwetgeving aan zodat alle toekomstige drankverpakkingen bedoeld voor TO-GO automatisch statiegeld krijgen. **Ofwel: Deksel of dop? Statiegeld erop!**

INHOUD

SAMENVATTING	1
INLEIDING EN AANLEIDING	3
ONTWIKKELING AANTAL DRANKKARTONS IN HET ZWERFAFVAL	6
RESULTATEN PROJECT PAKZOOI	7
Aantal vastgelegde drankkartons Project Pakzooi	7
Aantal vastgelegde drankkartons Zwerfinator	7
Totaal aantal bestudeerde drankkartons	7
Verspreiding vastgelegde drankkartons	7
FORMATEN DRANKKARTONS	8
Formaten drankkartons	8
Ontwikkeling formaten drankkartons in zwerfafval	8
INHOUD DRANKKARTONS	10
Inhoud drankkartons	10
Ontwikkeling inhoud drankkartons in zwerfafval	11
MERKEN DRANKKARTONS	13
Meest gevonden merken drankkartons	13
Ontwikkeling top 10 merken middelgrote drankkartons	14
Leveranciers meest gevonden drankkartons	16
CONCLUSIE	18

DISCLAIMER

Zwerfinator pretendeert niet dat zijn onderzoeken voldoen aan de criteria van wetenschap of dat dit als wetenschappelijk onderzoek moet worden beschouwd. Dit rapport kan dan ook niet als zodanig worden beoordeeld.

Het is gebaseerd op de telling van de drankkartons die hij in het zwerfafval vindt en waarbij zijn werkwijze gestandaardiseerd en altijd dezelfde is. De verzamelde data wordt weergegeven op de manier waarvan Zwerfinator denkt dat deze de tellingen het beste

en duidelijkste weergeven. Mogelijk zijn er inconsistenties of onduidelijkheden in de grafieken en tabellen in dit rapport.

Wie meer inzicht wil krijgen in de data kan hierin op verzoek inzage krijgen in zijn data en de bijbehorende foto's.

INLEIDING EN AANLEIDING

In juli 2021 werd statiegeld op kleine plastic flesjes voor water, limonade en frisdrank ingevoerd om het aantal hiervan in het zwerfafval te verminderen en het inzamelpercentage te verhogen en zodoende ook het recyclingpercentage te verhogen.

Sinds de invoering van statiegeld op plastic flesjes daalde het aantal plastic flesjes met statiegeldplicht in de onderzoeken van zwerfinator met 80 procent. In het eerste kwartaal na de invoering van statiegeld op blikjes zag hij al **een afname van 55 procent**. Gedurende het derde kwartaal van 2023 zag hij een verdere daling van het aantal blikjes in het zwerfafval, de afname is momenteel al boven de 70 procent.

Sinds de invoering van statiegeld zagen we echter ook een aantal merken plastic flesjes uit de schappen verdwijnen en deze werden vervangen door nieuwe modellen drankkartons — zonder statiegeld — en kwamen er nieuwe merken water en limonade op de markt in deze pakken. Niet verrassend werden deze pakken kort na introductie ook in het zwerfafval gevonden. Anders dan de naam doet vermoeden zijn drankkartons niet enkel van karton maar opgebouwd uit vele lagen: naast karton bestaat de verpakking voor een aanzienlijk deel uit plastic en aluminium. Middelgrote drankkartons bevatten in sommige gevallen net zoveel plastic als halve liter PET flesjes en zijn in de natuur zodoende even schadelijk .

We hebben het niet over de kleine pakjes met een rietje of over de grote drankkartons van een liter of meer, maar over drankkartons van 0,3 tot 0,5 liter. Deze ‘middelgrote’ drankkartons zijn gericht op de TO-GO markt, bevatten veelal waters en limonades en hebben een plastic drinktuit en dop.

Dit formaat ‘middelgrote’ drankkartons is niet nieuw, ze werden voor de invoering van statiegeld met name gebruikt voor zuivelranken, die ook al jaren in het zwerfafval worden gevonden. Wel zijn er de afgelopen jaren meerdere nieuwe modellen op de markt gekomen, die er aantrekkelijker uitzien en bovenal makkelijker mee te nemen zijn.

Zwerfinator en de Plastic Soup Surfer zien deze overstap naar drankkartons als een manier om statiegeld te ontwijken en willen deze beweging tegengaan. Wij zien statiegeld als het belangrijkste instrument om gedragsverandering te bewerkstelligen en zwerfafval tegen te gaan. Ondermijning van statiegeld tast het vertrouwen in dit instrument aan.

Daarom startten wij in oktober 2022 de campagne 'Project Pakzooi' waarbij we mensen vroegen om foto's te maken van drankkartons in het zwerfafval met de Plastic Avengers App. Op die manier wilden we in beeld brengen dat drankkartons overal als zwerfafval eindigen, maar ook een inzicht krijgen in de verhouding van de verschillende soorten drankkartons in het zwerfafval. In dit rapport worden de resultaten van deze campagne getoond en tegelijk wordt er een analyse gedaan van zeven jaar drankkartons in het zwerfafval aan de hand van de data die is verzameld door de Zwerfinator.

Dit rapport gaat niet in op de recycling en de inzameling van drankkartons. Drankkartons zijn aanzienlijk slechter te recyclen dan plastic flesjes en blikjes en door een gebrek aan statiegeld is het inzamelpercentage hiervan ook lager. Er zijn nieuwe doelstellingen geformuleerd voor de recycling van drankkartons, voor het aantal in het zwerfafval bestaan deze nog niet. In de zwerfafvalmonitor wordt alleen onderscheid gemaakt tussen grote en kleine drankkartons, over de middelgrote drankkartons en de inhoud en de merken van de drankkartons wordt hierbij geen onderscheid gemaakt. Met dit rapport willen we hier meer inzicht in geven.

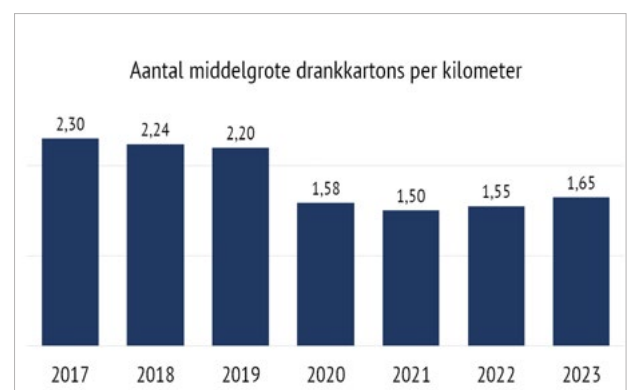
ONTWIKKELING AANTAL DRANKKARTONS IN HET ZWERFAFVAL

In de database van Zwerfinator is te zien dat er van 2017 tot en met 2021 een duidelijke afname is geweest van het aantal drankkartons in het zwerfafval. Deze trend komt ook naar voren in de onderzoeken van Rijkswaterstaat. Vanaf 2021 ziet Zwerfinator echter weer een toename.

Rijkswaterstaat vergelijkt in haar rapportages het aantal gevonden drankkartons met de hoeveelheid die gevonden werd in 2016 en 2017 terwijl er voor de plastic flesjes een vergelijking wordt gemaakt met 2020, het laatste jaar waarin er geen statiegeld op de plastic flesjes zat. Om de effecten van invoering van statiegeld op andere drankverpakkingen goed in beeld te kunnen brengen moet dezelfde vergelijking worden gedaan. We maken in dit rapport daarom ook een vergelijking met 2020.

Volgens de onderzoeken van Zwerfinator is het aantal drankkartons in vergelijking met 2020 met vier procent toegenomen. In vergelijking met 2021, het jaar dat statiegeld werd ingevoerd op plastic flesjes, is er een toename te zien van 9 procent.

In dit rapport wordt nader bestudeerd in hoeverre deze toename wordt veroorzaakt door de middelgrote drankkartons en of dit een relatie heeft met de invoering van statiegeld op plastic flesjes.

RESULTATEN PROJECT PAKZOOI

Looptijd campagne:
20 oktober 2022
tot 1 september 2023
(10 maanden en 10 dagen)

AANTAL VASTGELEGDE DRANKKARTONS PROJECT PAKZOOI

In totaal werden voor Project Pakzooi 12628 foto's gemaakt van rondslingerende drankkartons. Deze foto's werden gemaakt door zwerfafvalrapers en andere Plastic Avengers door het hele land en zelfs daarbuiten. Deze werden voornamelijk gemaakt met de Plastic Avengers App, maar er zijn ook foto's aangeleverd gekregen uit Litterati en OpenLitterMap. Dankzij Jan Daamen van GoClean en Pieter Jan Hummelen hebben we deze foto's ook kunnen meenemen in dit onderzoek.

Verdeling herkomst foto's

- Plastic Avengers App - 10.209 foto's
- Litterati - 1.526 foto's
- OpenLitterMap - 893 foto's

AANTAL VASTGELEGDE DRANKKARTONS ZWERFINATOR

De afgelopen jaren vond Zwerfinator tijdens 3818 kilometer zwerfafvalonderzoek in totaal 6829 drankkartons die hij oprapte en fotografeerde. Voor dit project bekeek hij deze foto's stuk voor stuk opnieuw en legde daarbij het formaat van de drankkartons vast. Overige gegevens, zoals merk en inhoud, waren al vastgelegd en worden ook in dit rapport meegenomen.

De data die Zwerfinator op deze manier verzamelt over drankverpakkingen wordt door Rijkswaterstaat meegenomen in de halfjaarlijkse rapportage over drankverpakkingen in het zwerfafval.

TOTAAL AANTAL BESTUDEERDE DRANKKARTONS

In totaal zijn er voor dit rapport 19.457 foto's van drankkartons gebruikt.

VERSPREIDING VASTGELEGDE DRANKKARTONS

De drankkartons werden in het hele land gevonden en vastgelegd. De grootste aantallen werden vastgelegd in de drukker bevolkte gebieden. Dit is een beeld dat we ook zagen in eerdere soortgelijke projecten zoals Mission Mars, Operatie Knetterbal, Operatie Spatplastic en Het grote Antaflu Experiment.

Kaart van verspreiding vastgelegde drankkartons

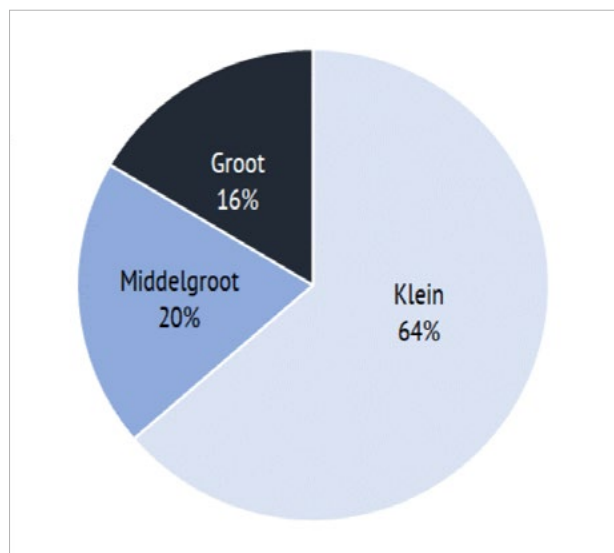

FORMATEN DRANKKARTONS

FORMATEN DRANKKARTONS

- Klein: <250ml (kleiner gelijk)
- Middelgroot: >250ml-750ml
- Groot: >750ml

Formaat drankkartons	Aantal	Aandeel
Klein	8045	64%
Middelgroot	2502	20%
Groot	2081	16%
Totaal	12628	

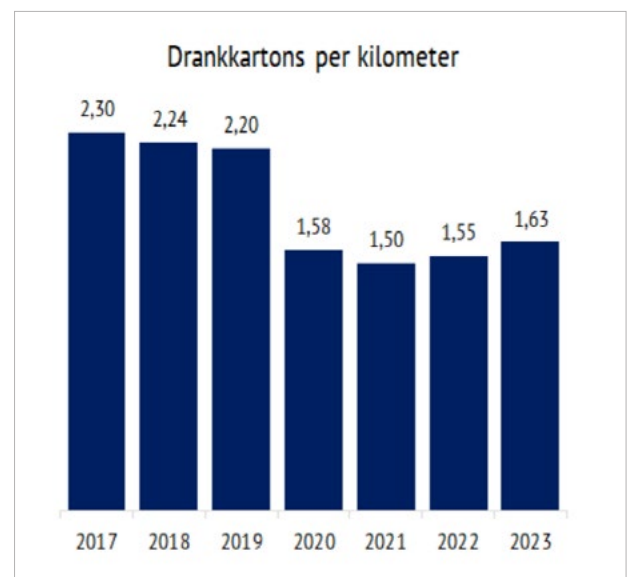

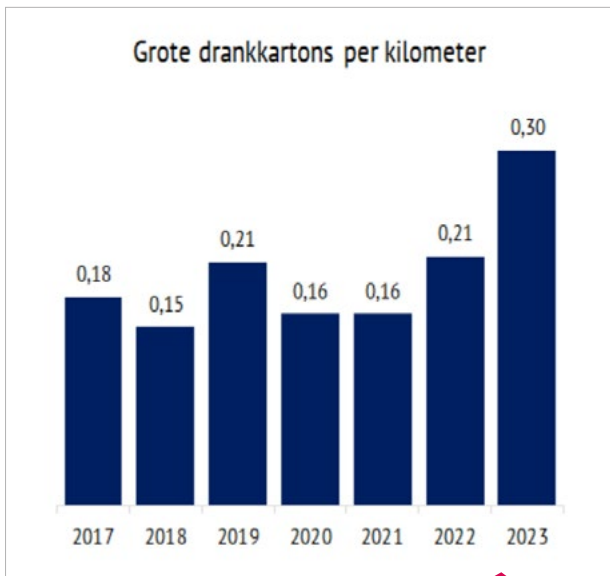
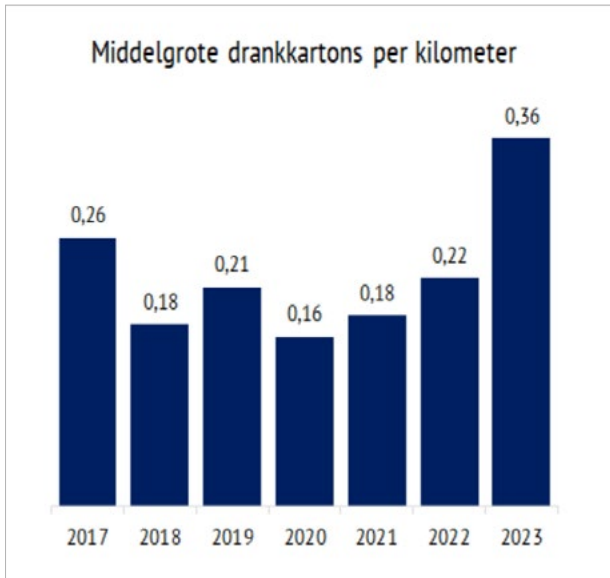
64 procent van de drankkartons die werden vastgelegd voor Project Pakzooi waren de kleine pakjes, 16 procent de grote pakken en 20 procent de middelgrote to-go-pakken.

Qua aantallen worden de kleine pakjes het meest gevonden, maar het aandeel middelgrote en grote drankkartons is substantieel. Voor dit project is het vooral interessant om erachter te komen of de verhouding tussen de verschillende formaten al jaren zo is, of dat er ontwikkelingen zijn in deze verhouding. Hiervoor keken we in de database van de Zwerfinator.

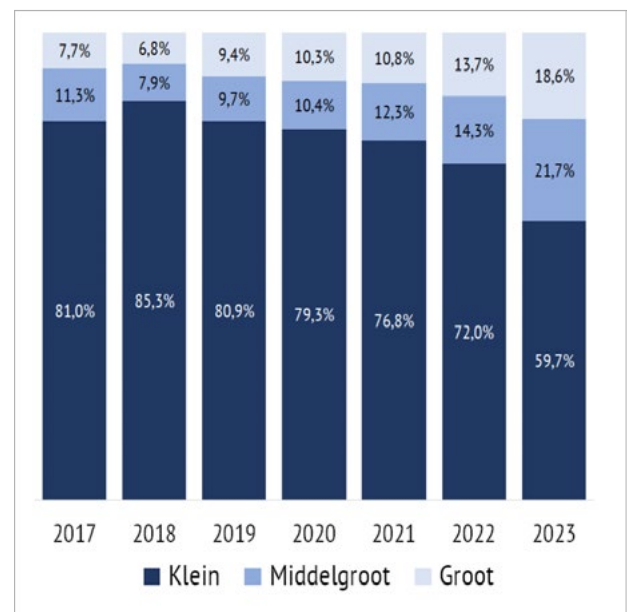
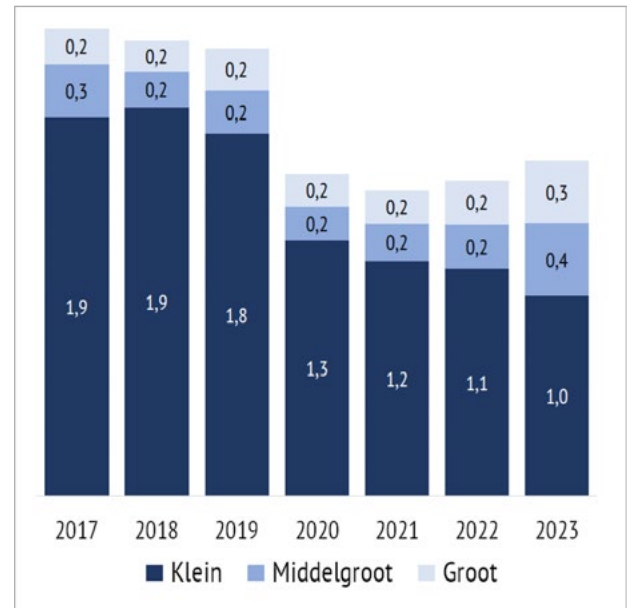
ONTWIKKELING FORMATEN DRANKKARTONS IN ZWERFAFVAL

Uit de database van de Zwerfinator blijkt dat er sinds de invoering van statiegeld op plastic flesjes per juli 2021 een toename is te zien van het aantal drankkartons in het zwerfafval

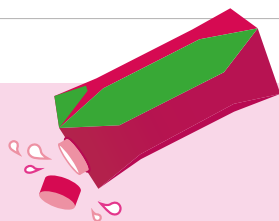

Ter verdere illustratie van de ontwikkeling van de formaten van het drankkarton in het zwerfafval een weergave van de verhouding van de absolute aantallen (boven) en een van de percentages (onder).

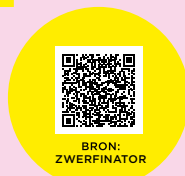

OPVALLEND

Grote drankkartons worden al jaren gevonden in het zwerfafval, terwijl grote plastic flessen nauwelijks werden en worden gevonden. Op de grote plastic flessen zit in Nederland al jaren statiegeld. Alleen dit al geeft aan dat statiegeld goed werkt tegen zwerfafval. In landen waar geen statiegeld op plastic flessen zit worden ze ook veelvuldig in het zwerfafval aangetroffen.

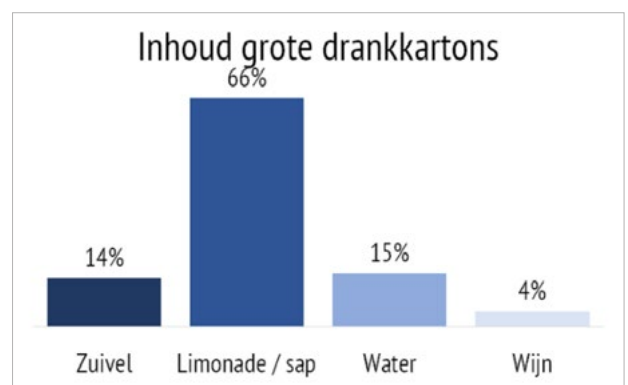
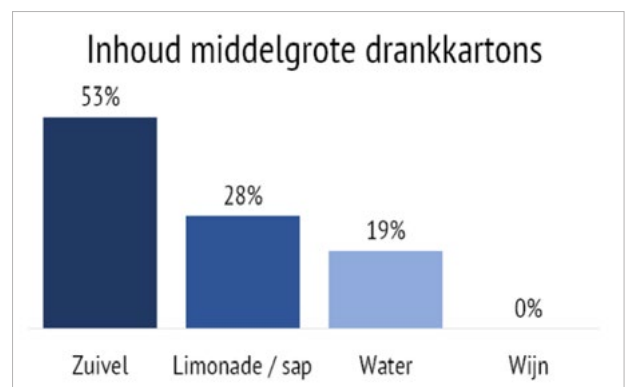
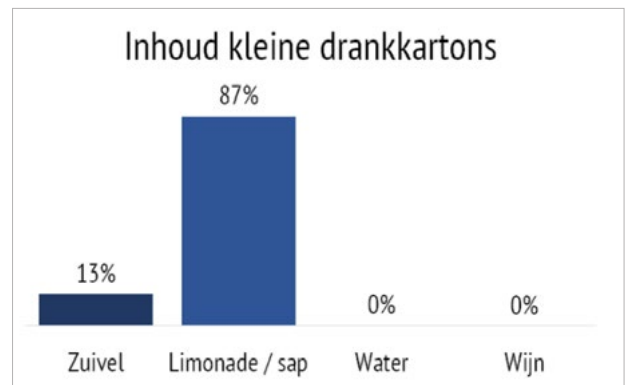
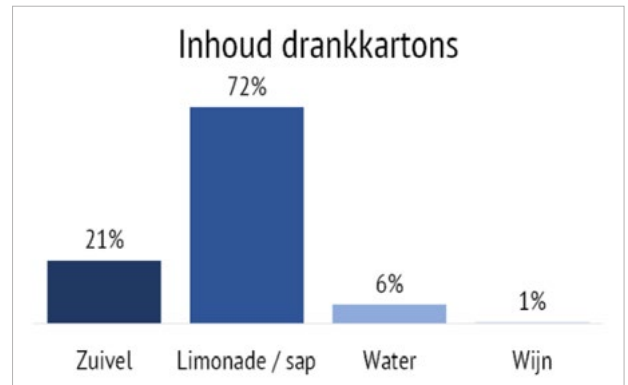
Zie bijvoorbeeld dit onderzoek.

Opmerking: de toename van het aantal drankkartons die sinds 2020 te zien is, wordt hier alleen uitgedrukt in aantallen. Middelgrote en grote drankkarton zijn echter groter en zwaarder dan een klein drinkpakje. De hoeveelheid grondstoffen (plastic, aluminium en kartons) in het zwerfafval door drankkartons is daardoor sterker toegenomen.

INHOUD DRANKKARTONS

De inhoud van de meeste drankkartons zijn limonades en sappen, waarbij de sappen op een enkele uitzondering na volgens de wet onder de noemer limonade vallen omdat het geen puur vruchtensap betreft. Ze zijn meestal zijn verdund met water en/of er zijn smaak- en zoetstoffen aan toegevoegd. Als deze dranken worden verpakt in plastic flesjes of flessen, dan vallen ze onder de statiegeldplicht.

Inhoud	Klein	Middelgroot	Groot	Totaal
Zuivel	1056	1316	292	2664
Limonade / sap	6985	702	1376	9063
Water	4	484	321	809
Wijn	0	0	92	92
Totaal	8045	2502	2081	12628

De verdeling van de inhoud is bij de middelgrote drankkartons duidelijk anders dan bij de kleine en grote drankkartons. Het aandeel zuivel en water is groter en het aandeel limonade en sap veel kleiner dan bij het totaal van de drankkartons.

Bij de grote drankkartons is het aandeel water ook duidelijk groter dan bij het totaal van de drankkartons. Wijn werd alleen aangetroffen in grote drankkartons en kleine pakjes met water werden nauwelijks gevonden.

ONTWIKKELING INHOUD DRANKKARTONS IN ZWERFAFVAL

We hebben geconstateerd dat er een afname is van het aantal kleine pakjes in het zwerfafval en een toename van de middelgrote en grote drankkartons. Dit kan op zich een trend zijn die los staat van de invoering van statiegeld op plastic flesjes. De statiegeldplicht geldt alleen voor plastic flesjes met water, limonade en frisdrank en dus niet voor bijvoorbeeld zuiveldranken die al ver voor de invoering van statiegeld in middelgrote drankkartons op de markt werden gebracht en die al jaren ook in het zwerfafval worden aangetroffen.

De verdeling van de inhoud van de middelgrote drankkartons die werden gefotografeerd voor Project Pakzooi week sterk af van die van de kleine en grote drankkartons. Meer zuivel, meer water en minder limonades en sappen.

Drankkartons totaal

Inhoud	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zuivel	23%	22%	29%	22%	29%	25%	24%
Limonade / sap	76%	77%	69%	76%	69%	69%	68%
Water	1%	1%	1%	2%	2%	5%	8%
Wijn	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Drankkartons klein

Inhoud	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zuivel	12%	14%	20%	12%	17%	15%	15%
Limonade / sap	88%	86%	80%	88%	83%	85%	85%
Water	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Wijn	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Drankkartons middel

Inhoud	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zuivel	96%	94%	89%	93%	89%	74%	51%
Limonade / sap	3%	4%	7%	3%	2%	10%	29%
Water	1%	2%	4%	4%	9%	16%	20%
Wijn	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Drankkartons groot

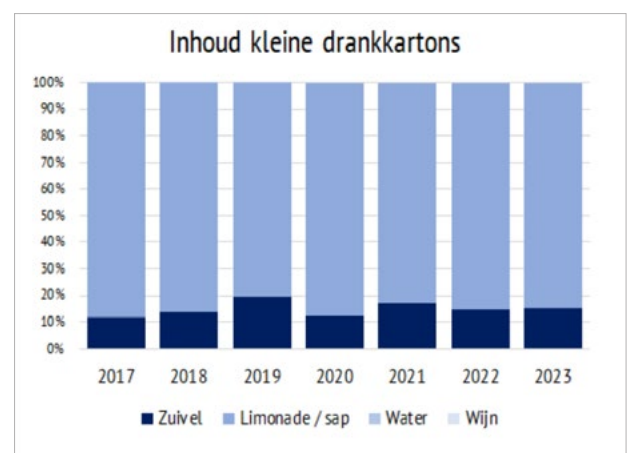
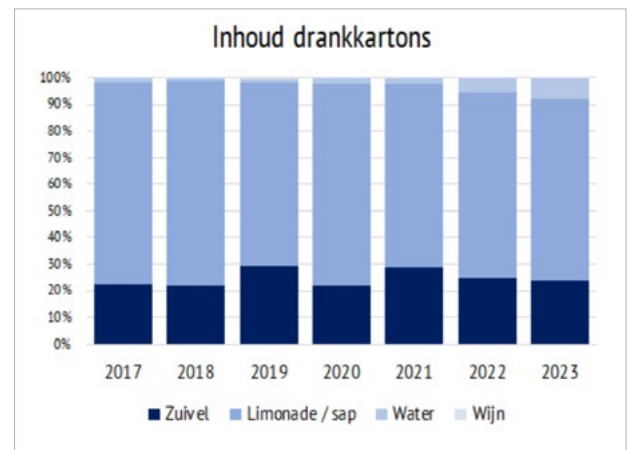
Inhoud	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zuivel	12%	14%	20%	12%	17%	15%	15%
Limonade / sap	88%	86%	80%	88%	83%	85%	85%
Water	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Wijn	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

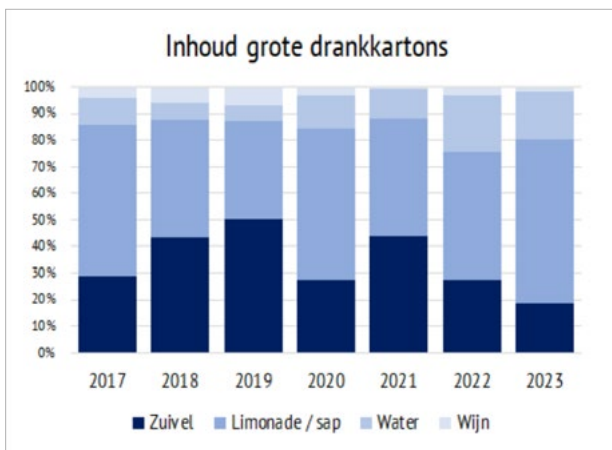
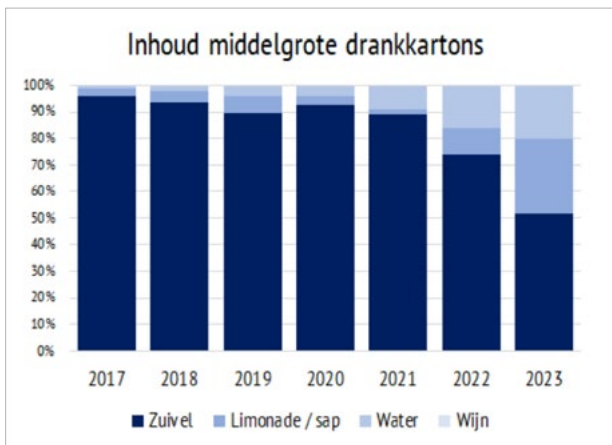
Om te kunnen constateren of er veranderingen zijn opgetreden in de inhoud van de drankkartons sinds de invoering van statiegeld op plastic flesjes putten we weer uit de database van Zwerfinator.

In het totaal van de drankkartons lijkt er weinig verandering te zijn, maar het aandeel water steeg sinds 2020 van twee naar 8 procent, dat is dus een verviervoudiging. Bij de kleine drankkartons is er geen trend te zien, de verdeling van de inhoud varieert iets per jaar, maar is toch stabiel te noemen.

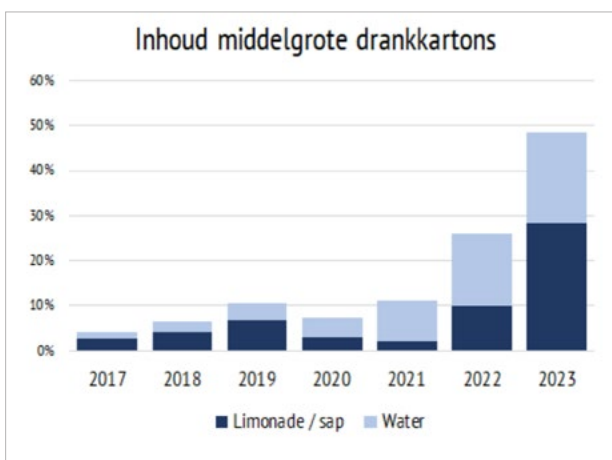
Bij de middelgrote drankkartons is er een duidelijke verandering te zien. Het aandeel zuivel daalde sinds 2020 van 93 naar 51 procent, het aandeel water steeg van 4 naar 20 procent en het aandeel limonade en sap steeg van 3 naar 29 procent.

Bij de grote drankkartons is er sinds 2021 ook een toename te zien van het water en de limonades en sappen en een afname van het aandeel zuivel.

Nog duidelijker in beeld komt de verandering bij de middelgrote drankkartons als we het aandeel water en limonades en sappen samenvoegen. We zien dan dat het aandeel hiervan ten opzichte van 2020 steeg van 4 naar 49 procent. Deze 49 procent zou onder de statiegeldplicht vallen als het geen drankkartons betrof maar plastic flesjes.

MERKEN DRANKKARTONS

Er zijn grote verschillen tussen de meest gevonden merken van de verschillende formaten drankkartons. Omdat we voor dit project met name geïnteresseerd zijn in de middelgrote drankkartons bestuderen we deze hier verder.

Drankkartons totaal

Nr	Merk	Merk	Aandeel	Cumulatief	
1	Taksi		1548	12%	12%
2	Wicky		1358	11%	23%
3	Albertheijn		1054	8%	31%
4	Solevita		820	6%	38%
5	Dubbelfriss		667	5%	43%
6	Barleduc		568	4%	48%
7	Jumbo		481	4%	51%
8	Gwoon		476	4%	55%
9	Goudappeltje		447	4%	59%
10	Vifit		370	3%	62%
	Overig		4839	38%	100%
			12628		

Drankkartons klein

Nr	Merk	Merk	Aandeel	Cumulatief	
1	Taksi		1418	18%	18%
2	Wicky		1347	17%	34%
3	Solevita		760	9%	44%
4	Albertheijn		719	9%	53%
5	Dubbelfriss		524	7%	59%
6	Gwoon		340	4%	63%
7	Jumbo		306	4%	67%
8	Chocomel		275	3%	71%
9	Goudappeltje		211	3%	73%
10	Hardthof		208	3%	76%
	Overig		1937	24%	100%
			8045		

Drankkartons middel

Nr	Merk	Merk	Aandeel	Cumulatief	
1	Vifit		370	15%	15%
2	Barleduc		319	13%	28%
3	Goudappeltje		193	8%	35%
4	Coolbest		180	7%	42%
5	Albertheijn		156	6%	49%
6	Maaza		146	6%	55%
7	Earth		142	6%	60%
8	Campina		128	5%	65%
9	Optimel		127	5%	70%
10	Melkan		126	5%	75%
	Overig		615	25%	100%
			2502		

Drankkartons groot

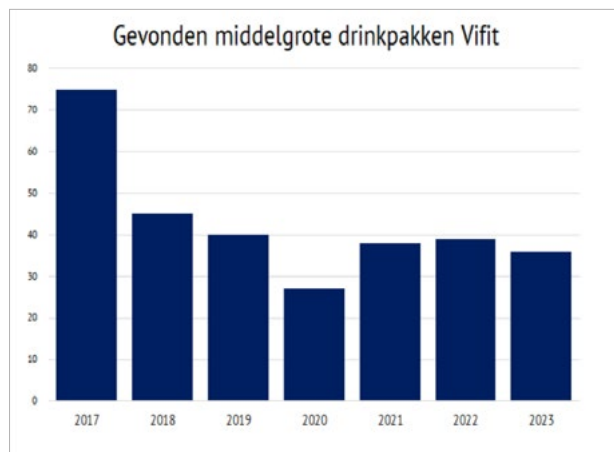
Nr	Merk	Merk	Aandeel	Cumulatief	
1	Barleduc		249	12%	12%
2	Albertheijn		179	9%	21%
3	Dubbelfriss		143	7%	27%
4	Gwoon		134	6%	34%
5	Taksi		95	5%	38%
6	Jumbo		91	4%	43%
7	Fuzetea		63	3%	46%
8	Chocomel		62	3%	49%
9	Solevita		56	3%	52%
10	Crystalclear		56	3%	54%
	Overig		953	46%	100%
			2081		

**ONTWIKKELING TOP 10 MERKEN
MIDDELGROTE DRANKKARTONS**

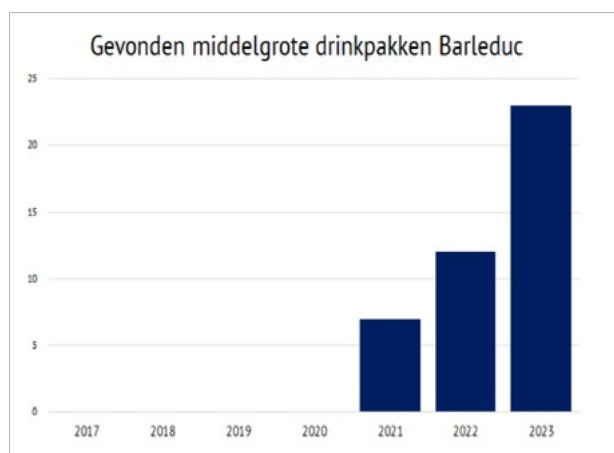
De campagne en het onderzoek richt zich met name op de vraag of de invoering van statiegeld op plastic flesjes invloed heeft op de hoeveelheid middelgrote drankkartons in het zwerfafval en met name die van de middelgrote drankkartons.

We hebben gezien dat er een afname is van de kleine pakjes en een toename van de middelgrote en grote drankkartons. Bij de afname van de kleine en de toename van de grote drankkartons is geen directe link te vinden met de invoering van statiegeld, in die zin dat dit geen vervangers zijn van de plastic flesjes waar nu statiegeldplicht op zit.

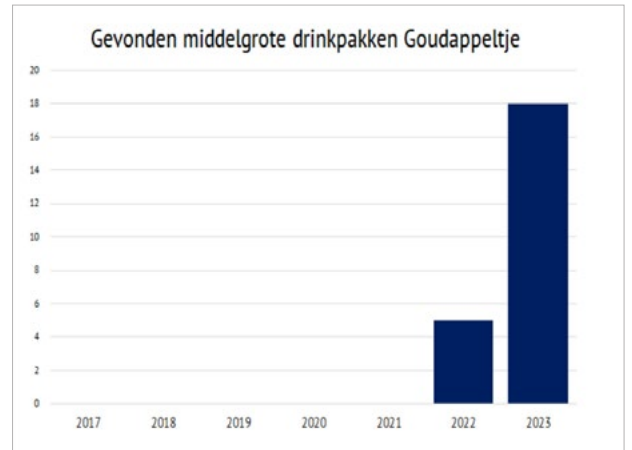
Om meer inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de middelgrote drankkartons hebben we in de database gekeken naar het aantal middelgrote drankkartons van de top 10 merken die zijn verzameld met Project Pakzooi.

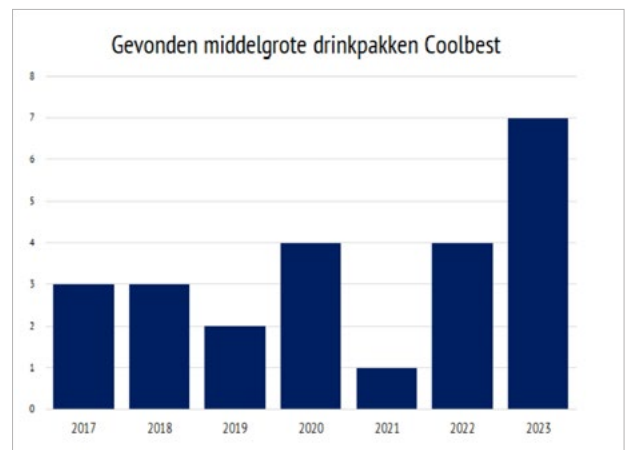
Vifit is een zuiveldrink die al jaren in middelgrote drankkartons wordt verkocht en in het zwerfafval wordt gevonden.

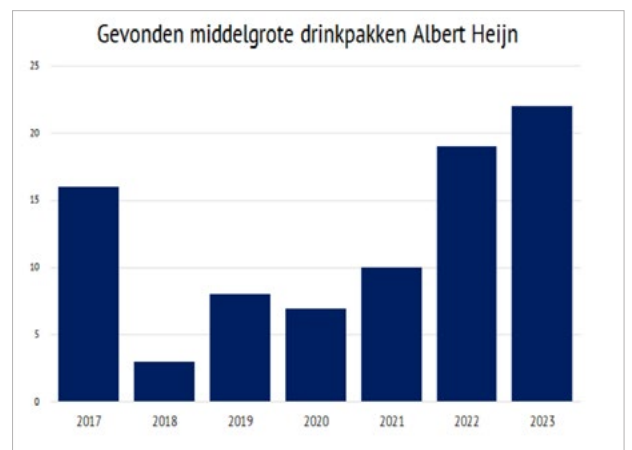
Bar-le-duc water staat sinds 2021 in middelgrote drankkartons in de schappen en deze worden sindsdien in het zwerfafval gevonden. Plastic flesjes met plat water van dit merk staan bijna nergens meer in de schappen en worden ook nauwelijks nog gevonden op straat.

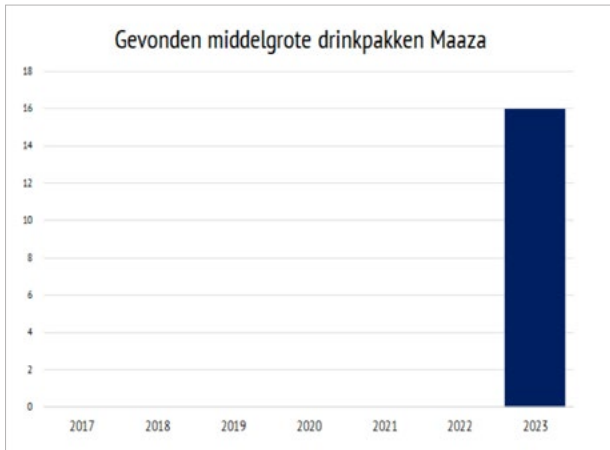
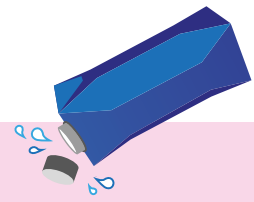
Goudappeltje zit sinds de zomer van 2022 in middelgrote drankkartons en worden sindsdien ook in het zwerfafval gevonden. Goudappeltje zat daarvoor in plastic flesjes. Hierop zat onterecht geen statiegeld, ILT ondernam hier begin 2022 actie op. Een half jaar later was het plastic flesje vervangen door een drankkarton.

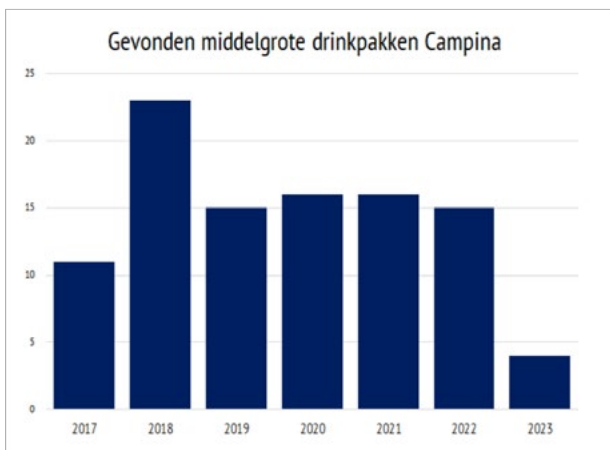
Coolbest wordt al jaren in middelgrote drankkartons verkocht, het betreft puur vruchtensap.

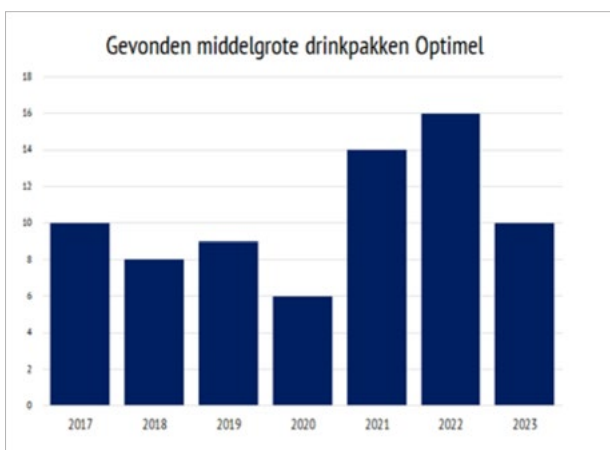
Albert Heijn verkoopt alleen zuivelranken in middelgrote drankkartons, deze worden al jaren verkocht en in het zwerfafval gevonden. Er is een stijging te zien in de hoeveelheid hiervan in het zwerfafval, maar er is geen relatie met de invoering van statiegeld.

Maaza is een vruchtensap met toevoegingen die voorheen in plastic flesjes met statiegeld zat. In januari 2023 zagen we deze voor het eerst in de winkelschappen in middelgrote drankkartons en sindsdien worden deze pakken ook in het zwerfafval gevonden. De flesjes zien we nergens meer op straat.

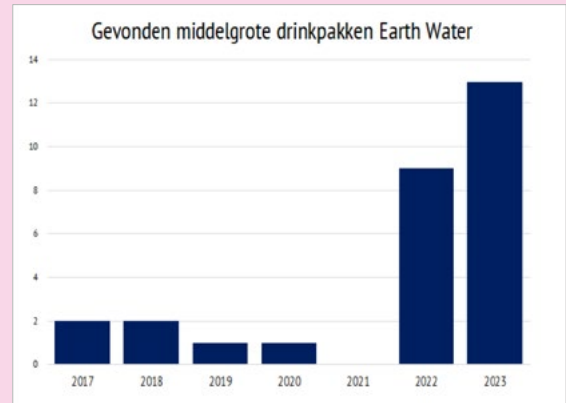

De zuiveldranken van Campina worden al jaren in middelgrote drankkartons verkocht en in het zwerfafval wordt gevonden.

Optimel is een zuiveldrink die al jaren in middelgrote drankkartons wordt verkocht en in het zwerfafval wordt gevonden.

EARTH WATER

Earth water zat al jaren in middelgrote drankkartons en in plastic flesjes, ze werden allebei in het zwerfafval gevonden. In 2020 noemde de CEO van Earth Water het drankkarton een oplossing voor het statiegeldprobleem. In juni 2021 kondigde Earth Water aan helemaal te stoppen met plastic flesjes en over te stappen op drankkartons.

Patrick de Nekker • 2de
CEO & Founder EARTH Concepts
1 d • 🌐

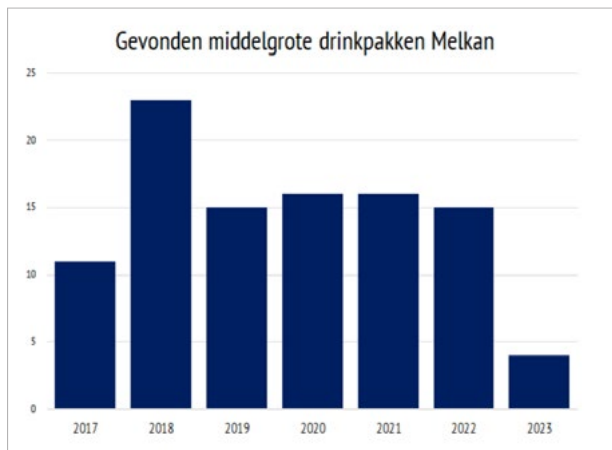
Gebruik juist nu de tijd:
voorkom statiegeld op kleine plastic flesjes 2021
[#statiegeld](#)

Het hoge woord is eruit: 1 juli 2021 wordt statiegeld op kleine plastic flesjes ingevoerd. Dit proces start al 1 april 2021. Voor kleine flesjes wordt dan 15 cent statiegeld gerekend. Inleverpunten voor kleine flesjes moeten niet alleen in de supermarkt komen, maar ook op treinstations, tankstations en bij cateraars. Bovendien kunnen ook statiegeld op blikjes worden gaan ingevoerd als in het najaar van 2021 het aandeel daarvan in het zwerfafval niet flink is gedaald.

Tetra Pak is de oplossing voor het statiegeld-probleem::
Door EARTH Water in Tetra Pak te gaan voeren op uw kamers en binnen uw hotel - congrescentra -lunchpakket - kiok zal er een oplossing zijn voor het probleem van statiegeld en de toenemende vraag naar duurzaamheid door uw gasten.

Graag mailen we je meer info over de gevolgen van het statiegeld en wat de kansen kunnen zijn.

Melkan levert zuivel dranken die al jaren in middelgrote drankkartons worden verkocht en in het zwerfafval worden gevonden.

TOP 10

In de top 10 van de middelgrote drankkartons zien we een aantal merken waarbij we een duidelijke relatie kunnen leggen met de invoering van statiegeld. Het betreft Bar-le-duc, Goudappeltje, Earth Water en Maaza. Met

uitzondering Earth Water hebben we geen direct bewijs dat het hier statiegeldontwikking betreft, maar uiteindelijk betreft het in alle gevallen plastic flesjes met statiegeldplicht die zijn vervangen door drankkartons zonder statiegeldplicht.

Waar de plastic flesjes in het zwerfafval sterk zijn afgenomen is er door deze ontwikkeling een duidelijke toename van de middelgrote drankkartons in het zwerfafval. Omdat middelgrote drankkartons daarnaast een zeer lage inzamelgraad hebben (het zijn to-go artikelen) en ook nog veel slechter kunnen worden gerecycled dan plastic flesjes zijn dit meerdere stappen in de verkeerde richting. Buiten de top 10 merken middelgrote drankkartons van Project Pakzooi is er nog een aantal andere opvallende nieuwkomers in de lijst van merken.

- **Appelsientje** (40 stuks) – Net als Goudappeltje sinds de zomer een vervanging van het plastic flesjes met statiegeldplicht.
- **Taksi** (35 stuks) eerste gevonden 3 mei 2023, zat voorheen in kleine pakjes en in blikjes. Zou onder de statiegeldplicht vallen als het een plastic flesje was.
- **Uggo** (10 stuks) , eerste gevonden 11-7-2022, Zou onder de statiegeldplicht vallen als het een plastic flesje was.
- **Dubbeldrank** (10 Stuks), zat voorheen in plastic flesjes, de eerste is gevonden op 2 mei 2023

LEVERANCIERS MEEST GEVONDEN DRANKKARTONS

Het merkenoverzicht geeft inzicht in de veranderingen die er sinds 1 juli 2021 hebben plaatsgevonden. Als we deze merken koppelen aan de leveranciers, krijgen we meer inzicht in de bedrijven die hier achter zitten.

Drankkartons totaal

Nr	Merk	Aantal	Aandeel	Cumulatief
1	Standard Investment	3447	27%	27%
2	Refresco	1568	12%	40%
3	Friesland Campina	1254	10%	50%
4	Albert Heijn (Huismerken)	1060	8%	58%
5	Lidl (Huismerken)	1052	8%	66%
6	Superunie (Huismerken)	707	6%	72%
7	United Soft Drinks	568	4%	76%
8	Jumbo (Huismerken)	481	4%	80%
9	Aldi (Huismerken)	402	3%	83%
10	Plus (Huismerken)	170	1%	85%
	Overig	1919	15%	100%
	Totaal	12628		

Drankkartons klein

Nr	Merk	Aantal	Aandeel	Cumulatief
1	Standard Investment	2332	29%	29%
2	Refresco	1555	19%	48%
3	Lidl (Huismerken)	875	11%	59%
4	Albert Heijn (Huismerken)	719	9%	68%
5	Friesland Campina	516	6%	75%
6	Superunie (Huismerken)	424	5%	80%
7	Jumbo (Huismerken)	306	4%	84%
8	Aldi (Huismerken)	306	4%	87%
9	Plus (Huismerken)	122	2%	89%
10	Kraft Heinz	116	1%	90%
	Overig	774	10%	100%
	Totaal	8045		

Drankkartons middel

Nr	Merk	Aantal	Aandeel	Cumulatief
1	Friesland Campina	638	25%	25%
2	Standard Investment	616	25%	50%
3	United Soft Drinks	319	13%	63%
4	Albert Heijn (Huismerken)	159	6%	69%
5	Earth concepts	142	6%	75%
6	Superunie (Huismerken)	130	5%	80%
7	Jumbo (Huismerken)	84	3%	83%
8	Lidl (Huismerken)	53	2%	86%
9	Arla Foods	53	2%	88%
10	Aldi (Huismerken)	23	1%	89%
	Overig	285	11%	100%
	Totaal	2502		

Drankkartons groot

Nr	Merk	Aantal	Aandeel	Cumulatief
1	Standard Investment	499	24%	24%
2	United Soft Drinks	249	12%	36%
3	Albert Heijn (Huismerken)	182	9%	45%
4	Superunie (Huismerken)	153	7%	52%
5	Lidl (Huismerken)	124	6%	58%
6	Friesland Campina	100	5%	63%
7	Jumbo (Huismerken)	91	4%	67%
8	Aldi (Huismerken)	73	4%	71%
9	Coca Cola	63	3%	74%
10	Heineken	56	3%	76%
	Overig	491	24%	100%
	Totaal	2081		

Bij alle formaten drankkartons zien we steeds dat slechts vijf leveranciers gezamenlijk meer dan de helft van het marktaandeel van de drankkartons in het zwerfafval hebben. Bij de middelgrote drankkartons heeft de top 5 zelfs een marktaandeel van 75 procent.

We kijken in de database van Zwerfinator naar de ontwikkeling van het marktaandeel van deze leveranciers van middelgrote drankkartons.

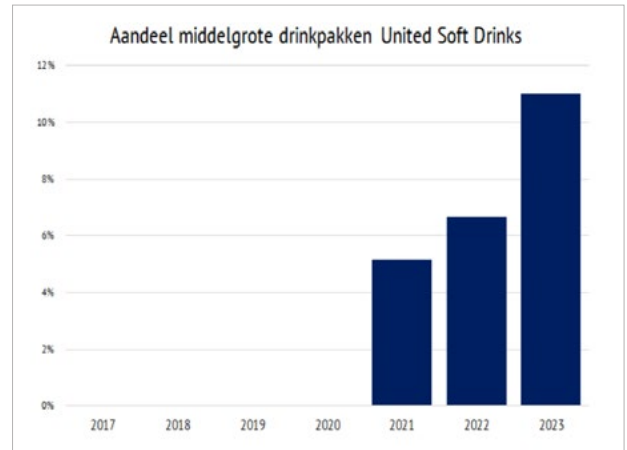
De grote toename van de middelgrote drankkartons in het zwerfafval wordt voornamelijk veroorzaakt door drie bedrijven, Standard Investment, United Softdrinks en Earth water. Er zijn nog wel een aantal andere bedrijven die de overstap hebben gemaakt of nieuw zijn op de markt, maar die hebben een veel kleiner marktaandeel.

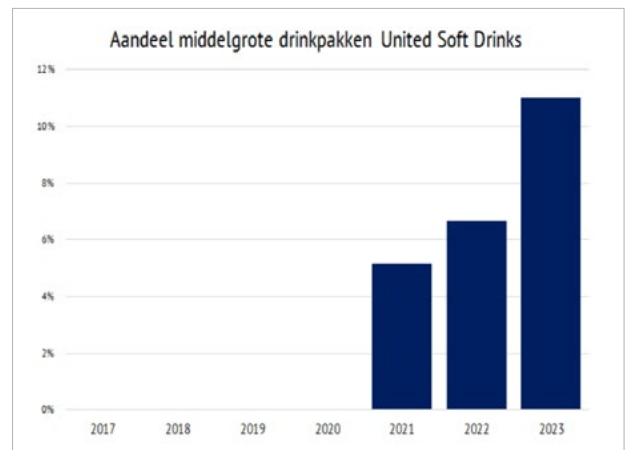
Het totale aantal middelgrote drankkartons van Friesland Campina in het zwerfafval is vrij stabiel. Het aandeel is flink gedaald door de totale toename van de middelgrote drankkartons

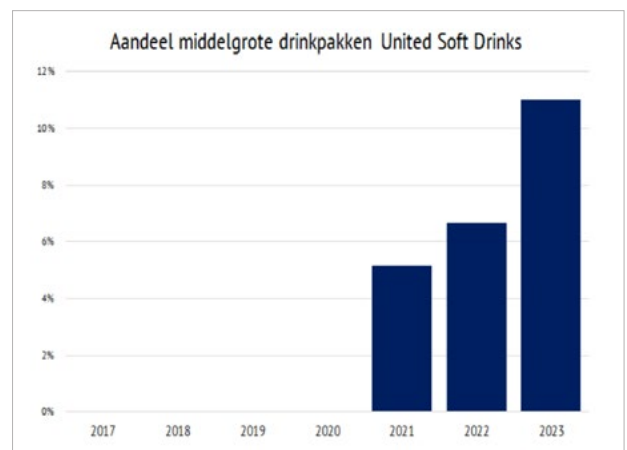
Het aandeel van Standard Investment is enorm toegenomen na de invoering van statiegeld op plastic flesjes. Standard Investment is onder andere eigenaar van Riedel en leverancier van merken als Goudappeltje, Appelsientje, Maaza die voorheen in plastic flesjes zaten en nu in middelgrote drankkartons

Tot 2021 leverde United Soft Drinks geen middelgrote drankkartons. Na de invoering van statiegeld steeg dit snel. United Soft Drinks is de leverancier van Bar-le-duc water dat voorheen alleen in plastic flesjes zat.

Het aandeel van Albert Heijn in de middelgrote drankkartons in het zwerfafval is iets toegenomen sinds 2021. Het betreft hier zuivelranken, er is hierdoor geen verband te leggen met de invoering van statiegeld.

Earth water zat in middelgrote drankkartons en in plastic flesjes, ze werden allebei in het zwerfafval gevonden. In juni 2021 kondigde Earth Water aan helemaal te stoppen met plastic flesjes en over te stappen op drankkartons.

Zie ook het kader op pagina 15.

CONCLUSIE

Voorkom ondermijning van statiegeld.
Pas de statiegeldwetgeving aan voor de toekomst. Zorg dat alle toekomstige voor TO-GO bestemde drankverpakkingen automatisch statiegeldplicht krijgen. Anders blijven we achter de feiten aanlopen.

Wij zeggen:
Deksel of dop? Statiegeld erop!

RAPPORT PROJECT #PAKZOOI
Door Dirk Groot en Merijn Tinga
September 2023

Ontwerp: Martine Eyzenga – diezijnvaardig
Data: Plastic Avengers Community

